

Výzkumný ústav
lesního hospodářství
a myslivosti, v. v. i.

TISKOVÁ ZPRÁVA

Výchovné zásahy zvyšují odolnost a stabilitu chřadnoucích smrkových mlazin

Strnady – 12. dubna 2017 – Výchovné zásahy ve smrkových mlazinách v oblastech současného chronického chřadnutí smrku považují odborníci na pěstování lesa za více, než vhodné. Vyplývá to z jejich šetření v lesích severní Moravy, tedy v místech, kde chřadnou smrky všech věkových tříd bez ohledu na způsob jejich založení (přirozenou nebo umělou obnovou).

„Naše studie nepotvrdila katastrofický rozpad smrkových mlazin po provedených výchovných zásazích a vzhledem k riziku ohrožení budoucí stability porostů, stejně jako potřeby zvyšování druhové diverzity považujeme porostní výchovu ve smrkových mlazinách za odůvodněné a racionální opatření i v oblastech současného chronického chřadnutí smrku,“ vysvětlují vědečtí pracovníci z VÚLHM, VS Opočno.

Současný nepříznivý stav smrčin vede většinu lesních hospodářů a vlastníků lesa v postižených oblastech k omezování umělé obnovy smrku. Na druhou stranu se zde vyskytují téměř nesmíšené smrkové mlaziny z přirozené obnovy, často uvolněné po kalamitním rozpadu starší smrkové etáže, které vyžadují aktivní výchovná opatření.

Část vlastníků lesa v postižených oblastech upouští od aktivní výchovy smrku v obavě před rychlým rozpadem porostů v důsledku ataku václavky po provedených výchovných zásazích. Cílem šetření proto bylo vyhodnotit strukturu a zdravotní stav vybraných smrkových mlazin z přirozené obnovy krátce (1–4 roky) po provedení provozních výchovných zásahů na lesní správě Vítkov (severní Morava, Opavsko) a zjistit, zdali výchovné

Smrkové porosty na Králickém Sněžníku, autor Jan Řezáč

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

zásahy v chřadnoucích smrkových mlazinách skutečně vedou k jejich katastrofálnímu rozpadu, či zdali je i v těchto porostech opodstatněná aktivní výchova.

Odsouvání či naprosté vynechání výchovy v mladých smrkových porostech, byť motivováno pochopitelnými obavami o rozpad výchovou proředených porostů, podle studie problém pěstování smrku v oblasti jeho chřadnutí neřeší. Pouze ho odsouvá do vyššího věku, kdy lze s vysokou pravděpodobností očekávat rozvrát přeštlíhlených smrkových porostů v důsledku působení abiotických činitelů, především větru.

Závěr svého šetření shrnul řešitelé do následujících bodů:

- Hektarové počty jedinců smrku v šetřených mlazinách původem z přirozené obnovy jsou poměrně vysoké (3 500–10 300 ks) i po provedených provozních výchovných zásazích.
- Přes značné procento jedinců smrků s viditelnými příznaky žloutnutí asimilačního aparátu jsou dosavadní počty smrků bez příznaků žloutnutí (1 700–4 200 ks na hektar) při dané horní porostní výšce dostatečné i pro variantu dopěstování porostů do stadia smrkové monokultury. Vzhledem k záměru pěstovat porosty s bohatší a přirozenější druhovou strukturou je zde stále značný prostor pro další redukci smrku v těchto porostech.
- Zastoupení ostatních dřevin je ve sledovaných mlazinách poměrně nízké a pro zvýšení druhové diversity, ekologické stability a jistoty budoucí produkce těchto porostů budou nezbytná aktivní opatření pro jejich podporu a další vnášení.
- Smrky s větší výčetní tloušťkou byly častěji postiženy žloutnutím ve srovnání se smrkami menších dimenzí. V šetřených mlazinách se vyskytoval dostatečný počet zdravých jedinců smrku s výškou do 2 m, které mohou tvořit žádoucí rezervu v případě prudkého zhoršení zdravotního stavu vyšších stromů. Ačkoli mohou tito jedinci představovat určitou překážku pro vnášení dalších dřevin nebo případnou přirozenou obnovu, lze při výchovných zásazích jednoznačně doporučit ponechávání alespoň jejich určitého podílu.

Chřadnutí smrků se zprvu projevuje žloutnutím asimilačních orgánů a defoliací, později hynutím jedinců v porostech. Příčiny spočívají v komplexu faktorů. Prvním z nich je pěstování smrku mimo jeho ekologické optimum. Dále je to nepříznivý stav lesních půd, zvláště nenasycenost sorpčního komplexu v důsledku půdní acidifikace a nerovnováha v minerální výživě. Dalším významným faktorem jsou nízké srážkové úhrny a vysoké teploty ve vegetační periodě, spojené s globální klimatickou změnou. Zdravotní stav smrkových porostů je dále zhoršován opakovanými gradacemi kůrovců a četnými případy napadení václavkou. Fragmentované porosty jsou dále rozvráceny působením sněhových a především větrných polomů.

Podrobné informace lze získat v článku „Zdravotní stav smrkových mlazin v oblasti chřadnutí smrku po prvních výchovných zásazích, který byl zveřejněn v časopise Zprávy lesnického výzkumu 1/2017, ke stažení na: <http://www.vulhm.cz/sites/File/ZLV/fulltext/473.pdf>

Autoři studie: Ing. David Dušek, Ph.D., Ing. Jiří Novák, Ph.D., Doc. RNDr. Marian Slodičák, CSc., Ing. Dušan Kacálek, Ph.D., Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., VS Opočno, Na Olivě 550, 517 73 Opočno, e-mail: dusek@vulhmop.cz